Datum raad	17 december 2026	Zaaknummer	3216035
Datum college	20 oktober 2026		
		Portefeuille	Werk en inkomen, financiën en bedrijfsvoering L.A.J. van den Tillaart

Onderwerp Septembercirculaire 2026

Samenvatting
Onlangs is de septembercirculaire 2026 ontvangen. In dit voorstel wordt duidelijkheid verschaft over de ontwikkelingen van de algemene uitkering voor de jaren 2026 tot en met 2030 ten opzichte van de meicirculaire 2026.
Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires voor het Gemeentefonds. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.
Voorheen werd de septembercirculaire via een raadsinformatie brief aan U aangeboden. We willen de septembercirculaire via een raadsvoorstel aan U aanbieden zodat de begrotingswijziging nog in 2026 in plaats van bij de eerste berap 2027 verwerkt kan worden. Bij de decembercirculaire is dit niet haalbaar.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad
Actualisatie van de begroting 2026 en verder.

Behandeling in commissie
3 december 2026

Besluit gemeenteraad:
1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de septembercirculaire 2026.
2. De gevolgen voor de jaren 2026 en verder verwerken in de begroting 2026 en verder.

Waarom naar de raad
Vanwege budgetrecht van de raad

Eerder genomen besluiten
N.v.t.

Aanleiding
Onlangs is de septembercirculaire 2026 ontvangen.

Argumenten
Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires voor het Gemeentefonds. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.
De verwerking van de septembercirculaire 2026 geeft een actualisatie van de ramingen algemene uitkering in de begroting 2026-2030.
Bij de septembercirculaire zijn diverse extra middelen beschikbaar gesteld waarvoor de uitgaven pas vanaf 2027 worden gedaan. De commissie BBV heeft aangegeven dat het niet mogelijk is om deze lasten op de balans van de jaarrekening 2026 als “nog te betalen” op te nemen. De inkomsten worden wel toegerekend aan 2026, gaan mee in de resultaatbepaling van het jaar 2026. Bij bestemming van het jaarresultaat 2026 kunnen deze middelen voor zover niet uitgegeven worden overgeheveld naar 2027.

Uitgangspunten oormerken van middelen uit algemene uitkering
Bij de uitgangspunten van de begroting 2026 is voorgesteld om de volgende werkwijze te hanteren voor het oormerken van middelen uit de algemene uitkering:
• Nieuwe middelen voor een bepaald taakveld reserveren we binnen het taakveld algemene uitkering tot de eerstvolgende kadernota/programmabegroting. Op basis van een apart voorstel vindt onderbouwing plaats waarom het geld nodig is binnen het taakveld. Bij de kadernota/programmabegroting vindt dan integrale afweging plaats. Middelen kunnen dan ingezet worden voor het betreffende taakveld of toegevoegd worden aan de algemene middelen van de gemeente.
• Bij een verhoging/verlaging van bestaande middelen die geoormerkt zijn, ook de verhoging/verlaging oormerken

In onderstaande tabel zijn de mutaties van de septembercirculaire verwerkt.
Vervolgens worden per onderdeel de mutaties toegelicht.
De bedragen zoals genoemd in de tabel zijn de gevolgen voor de gemeente Meierijstad.

Mutaties september circulaire 2026	2026	2027	2028	2029	2030
Volume accres historisch Bbp				242.560	243.165
LPO accres Bbp		1.148.431	1.111.351	1.091.519	1.094.244
Ontwikkeling uitkeringsbasis september circulaire 2026	-507.105	-510.414	-493.934	-363.840	-243.165
Afrekening ruimte onder plafond BCF	760.658				
Vervallen stelpost BCF 2026	-1.300.000				
Bijstand jongerennorm	8.685	2.677	1.431	91	93
Wetsvoorstel Onderwijshuisvesting		3.503	3.606	3.696	
Openbare bibliotheken		259.970			
IBO problematische schulden		59.358	59.358	59.358	59.358
Uitvoeringskosten inburgering	96.605				
Landelijke aanpak adreskwaliteit	7.580				
Europese richtlijn energiepresaties van gebouwen (EPBD IV)	6.199				
Spreidingswet	64.511				
Startbanen statushouders	175.000				
Basisregistratie Personen (BRP)	6.354				
BRP experiment	2.483				
Bijdrage gebruik BRP 2026	-35.584				
Naheffing BRP 2025	-15.250				
Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten	279.829	290.714	299.722	307.417	318.115
Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening	42.388	13.732	14.082	14.375	14.805
Wet op de lijkbezorging			5.344	5.511	5.733
Handelsregister KVK	-10.581				
Participatie		-1.956	-2.083	-2.220	-2.369
Impulsbudget sociale infrastructuur		-5.453	-5.453	-5.453	-5.453
Hoeveelheidsverschillen (inclusief Woz waarden mutaties)	680.940	642.473	572.928	528.492	477.060
Stelpost ivm te hoog volume accres 2029-2031				-180.000	-186.000
Totaal toename algemene uitkering september circulaire 2026	262.710	1.903.036	1.566.353	1.701.507	1.775.587
Te oormerken middelen					
LPO accres Bbp		1.148.431	1.111.351	1.091.519	1.094.244
Bijstand jongerennorm	8.685	2.677	1.431	91	93
Wetsvoorstel Onderwijshuisvesting		3.503	3.606	3.696	0
Openbare bibliotheken		259.970	0	0	0
IBO problematische schulden		59.358	59.358	59.358	59.358
Uitvoeringskosten inburgering	96.605	0	0	0	0
Landelijke aanpak adreskwaliteit	7.580	0	0	0	0
Europese richtlijn energiepresaties van gebouwen (EPBD IV)	6.199	0	0	0	0
Spreidingswet	64.511	0	0	0	0
Startbanen statushouders	175.000	0	0	0	0
Basisregistratie Personen (BRP)	6.354	0	0	0	0
BRP experiment	2.483	0	0	0	0
Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten	279.829	290.714	299.722	307.417	318.115
Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening	42.388	13.732	14.082	14.375	14.805
Wet op de lijkbezorging			5.344	5.511	5.733
Participatie	0	-1.956	-2.083	-2.220	-2.369
Impulsbudget sociale infrastructuur	0	-5.453	-5.453	-5.453	-5.453
Totaal te oormerken middelen	689.633	1.770.977	1.487.359	1.474.295	1.484.527
netto-resultaat septembercirculaire 2026	-426.923	132.060	78.994	227.212	291.060

Volume accres

In de septembercirculaire 2026 is een nieuwe raming voor het accres 2027 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bruto binnenland product (bbp) door het Centraal Planbureau (CPB) Macro Economische Verkenning (MEV) 2027. Het volume accres wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het nominaal bbp.

Loon en Prijs Ontwikkelingen accres (LPO)

De prijs Bruto binnenlands product (pBbp) in de septembercirculaire 2026 is gebaseerd op de MEV 2027 van het CPB. De MEV 2027 verwacht een hogere loon- en prijsontwikkeling voor met name het jaar 2027, waardoor de compensatie voor het LPO-accres hoger uitpakt ten opzichte van de meicirculaire 2026. De extra ontvangen middelen voor loon- en prijsontwikkeling voegen wij toe aan de stelpost voor loon- en prijsontwikkelingen.

Ontwikkeling uitkeringsbasis en overige mutaties uitkeringsfactor
In de septembercirculaire 2026 wordt de ontwikkeling van de uitkeringsbasis voor het eerst aangeduid als het ‘volume-effect gelijkblijvend gemeentefonds’
Door actualisatie van de demografische gegevens wordt de uitkeringsfactor neerwaarts bijgesteld: met -4 punten in 2026, 2027 en 2028, -3 punten in 2029 en -2 punten in 2030. De demografische ontwikkeling heeft een opwaarts effect op de uitkeringsbasis; om het gemeentefonds gelijk te houden, daalt daardoor de uitkeringsfactor.

Afrekening ruimte onder plafond Btw Compensatie Fonds (BCF)
Het BTW compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Dit plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. In 2026 bedraagt het BCF-plafond voor gemeenten € 4,7 miljard. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname.
Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2026 € 191 miljoen. Voor Meierijstad € 760.657. Bij de begroting is een te ontvangen bedrag (stelpost) opgenomen van € 1.300.000 (op basis van de ruimte onder het plafond van 2024). Per saldo een nadeel van € 539.342.

Verlagen stelpost onderuitputting BCF
In de begroting 2027 mag (provinciaal toezicht) een structurele stelpost ter grootte van de ruimte onder het plafond van het jaar 2025 worden opgenomen van landelijk € 215 miljoen. Voor Meierijstad betekent dat er een stelpost mag worden opgenomen van € 0,882 miljoen. De huidige stelpost van € 1,3 miljoen is via de meicirculaire 2026 vanaf 2027 verlaagd met € 418.000. Dit is meegenomen in de begroting 2027 van Meierijstad.

Winstwaarschuwing: door het toenemend beroep van de gemeenten op het BCF is het niet ondenkbaar dat in de toekomst de onderuitputting van de middelen uit het BCF verder zal teruglopen en er geen toevoeging aan de algemene uitkering meer zal plaatsvinden of zelfs een onttrekking. De stelpost komt dan (gedeeltelijk) te vervallen.

Bijstand jongerennorm
In de septembercirculaire 2024 is voor de aanvullende jongerennorm vanaf 2026 landelijk jaarlijks € 10,4 miljoen overgeheveld van het gemeentefonds naar de begroting van het ministerie van SWZ. Deze overheveling had vanwege het overgangsrecht gefaseerd moeten plaatsvinden. Dit betekent dat deze aanvullende jongerennorm tot aan het einde van de toekenning verstrekt had moeten worden via de bijzondere bijstand. Het overgangsrecht loopt tot uiterlijk 1-1-2029. Thans vindt correctie ten gunste van de algemene uitkering plaats.

Wetsvoorstel onderwijshuisvesting
Het wetsvoorstel Onderwijshuisvesting gaat in op 1 januari 2027. Gemeenten worden verplicht een integraal huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting vast te stellen, met geraamde investeringsbedragen per schoolgebouw, het onderwijshuisvestingsbeleid, en een beschrijving van elk schoolgebouw.

Openbare bibliotheken
Het doel van de uitkering is gemeenten en provincies in staat te stellen te voldoen aan de gewijzigde Wet stelstel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Het college van burgemeester en wethouders moet met deze zorgplicht voorzien in een aanbod van bibliotheekvoorzieningen. Het aanbod van deze voorzieningen moet als geheel binnen redelijke afstand voor de inwoners toegankelijk zijn en ten minste een bibliotheek in stand houden die alle vijf de wettelijke bibliotheekfuncties vervult, een fysieke collectie heeft en over een professioneel personeelsbezetting beschikt. Meierijstad ontvangt hiervoor een bijdrage in 2027 van € 259.970.

Interdepartementale Beleidsonderzoeken (IBO) problematische schulden
Het kabinet heeft vroegsignalering ingevoerd om problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken. Partijen voeren verbetermaatregelen door met als doel om het bereik van de doelgroep te verdubbelen en de ongewenste uitval van de deelnemende groep te halveren. Vanuit het ministerie van SWZ wordt vanaf 2027 landelijk € 19,7 miljoen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn bedoeld om vroegsignalering beter in te richten.

Uitvoeringskosten inburgering
In het bestuurlijk overleg van 25 juni jl. is tussen de minister voor Werk en Participatie en de VNG overeenstemming bereikt over een tegemoetkoming op de uitvoeringskosten inburgering. Uit onderzoek blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Dit tekort is grotendeels terug te voeren op grotere aantallen inburgeringsplichtigen dan vooraf geraamd. Om gemeenten hierin tegemoet te komen stelt het ministerie van SWZ in totaal landelijk € 93 miljoen beschikbaar voor de jaren 2026,2027 en 2028. Bij de septembercirculaire is er voor 2026 € 31 miljoen beschikbaar gesteld. In het voorjaar 2027 worden waarschijnlijk de middelen voor 2027 en 2028 beschikbaar gesteld.

Landelijk aanpak adreskwaliteit (LAA)
Op 15 mei 2023 is de wetswijziging van de Wet basisregistratie in werking getreden waarbij wordt voorzien in een taak voor de minister van BZK om colleges van burgemeester en wethouders te ondersteunen bij het onderzoek of een persoon als ingezetene in de BRP op een adres in de gemeente dient te worden ingeschreven en bij het onderzoek naar de juistheid van de gegevens betreffende het adres van een ingezete. Deze aanpak beoogt de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren.

Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen (EPBD IV)
De Energy Performance of Buildings Directive IV (EPBD IV) is de vernieuwde Europese richtlijn voor de energieprestatie van gebouwen die zijn ingegaan op 29 mei 2026. Er wordt een integraal artikel 2 Financiële-verhoudingswet (Fvw) onderzoek uitgevoerd in 2026 voor de tranches 1,2 en 3. Tranche 4 zal op een later tijdstip worden vormgegeven. Op 29 mei is tranche 1 in werking getreden. Gemeenten ontvangen voor tranche 1 een bijdrage voor de bijkomende uitvoeringslasten, extra toezicht en handhavingskosten. Voor 2026 wordt op basis van het Cebeon-rapport landelijke een financiële bijdrage van € 1,4 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd.

Spreidingswet
Vanuit de spreidingswet hebben de gemeenten een nieuwe taak gekregen in het realiseren van opvangplekken. Voor gemeenten is in 2026 landelijk € 15,3 miljoen beschikbaar. Elk gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van indicatieve verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente.

Startbanen statushouders
Het ministerie van SWZ spant zich in om de arbeidsparticipatie van statushouders te verbeteren. Gemeenten vervullen een belangrijke rol in de begeleiding naar werk van inburgeringsplichtige statushouders. In 2025 zijn in overleg met twaalf centrumgemeenten voor 13 pilots voor startbanen middelen beschikbaar gesteld. Voor de leerervaringen van de pilots en inbedding in regulier beleid is besloten in 2026 extra middelen toe te kennen aan voornoemde pilots ter hoogte van 65% van het initiële bedrag per gemeente. Dit percentage is gebaseerd op de aanname dat er geen opstartkosten aan deze uitbreiding verbonden zijn. Het budget is landelijk € 2,5 miljoen in 2026. Hiermee kunnen de pilots voor grotere groepen statushouders beschikbaar worden gemaakt, waardoor er meer ervaring wordt opgedaan.

Basisregistratie Personen (BRP)

- BRP logisch ontwerp
Alle gemeenten ontvangen landelijk een bijdrage van € 1,4 miljoen in 2026 in verband met extra kosten die zij in 2026 maken die samenhangen met diverse aanpassingen in de decentrale systemen van BRP.

- BRP experiment
In het najaar van 2023 is het besluit experimenten bijhouding BRP in werking getreden. Dit experiment heeft als doel ingeschreven in de BRP op het woonadres te informeren over de inschrijvingen op het betreffende adres. Het experiment moet uitwijzen of de verplichting leidt tot een lastenverzwaring voor colleges in termen van uitvoering en kosten. De gemeenten ontvangen jaarlijks gedurende de looptijd van het experiment (2023-2026) een vergoeding voor de verplichte medewerking voor de verplichte medewerking aan de evaluatie van € 2.400 per jaar per gemeente. Voor 2026 wordt landelijk € 850.000 aan het gemeentefonds toegevoegd.

- Bijdrage gebruik BRP 2026
Voor de BRP wordt vanwege extra gebruik door gemeenten in 2026 een aanvullende bijdrage van landelijk doorbelast van € 7,7 miljoen.

- Naheffing gebruik BRP 2025
Voor extra gebruik door gemeenten in 2025 is een aanvullende bijdrage noodzakelijk van landelijk doorbelast van € 3,2 miljoen.

Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten
Met de inwerktreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Vastgesteld is dat deze werkzaamheden financiële gevolgen hebben voor gemeenten (en provincies) in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten. Ter compensatie is in 2025 incidenteel landelijk € 48,8 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd (decembercirculaire 2025). In deze circulaire worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat landelijk om een jaarlijkse bijdrage van € 56,2 miljoen.

Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening
Met de inwerktreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor medeoverheden. Naar aanleiding van de inzichten over de opgave op het gebied van wonen met zorg moeten gemeenten hun Wmo-beleidsplan bijstellen om aan te geven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorg dragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning). Gemeenten moeten in hun Wmo beleidsplan aangeven hoe ze in samenwerking met aanbieders voor zorg dragen voor integrale dienstverlening. Hiervoor is in 2026 landelijk een bijdrage van € 9,8 beschikbaar en vanaf 2027 structureel € 3 miljoen.

Handelsregister Kamer van Koophandel (KVK)
De KVK beheert in opdracht van het ministerie van Economische zaken en Klimaat (EZK) het Handelsregister. Dit register is de basisregistratie waarin alle bedrijven en rechtspersonen ingeschreven staan. Sinds 2014 is er sprake van inputfinanciering voor het overheidsgebruik van het Handelsregister waarbij gemeenten bijdragen in de kosten. Het gaat landelijk om een bedrag van € 2,3 miljoen in 2026.

Wet op de lijkbezorging
De invoering van het wetsvoorstel Wet bestemming lichamen (Wblo) van de overledenen is voorzien op 1 januari 2028. Er zijn twee artikelen van het wetsvoorstel Wblo aangepast en dit leidt vanaf 2028 tot aanvullende structurele kosten voor gemeenten. Het betreft de kosten die samenhangen met de schouw en de vaststelling van de overledene. De jaarlijkse bijdrage is landelijk € 1,1 miljoen vanaf 2028.

Participatie
De integratie-uitkering Sociale infrastructuur wijzigt voor de jaren 2027-2030 door de actualisatie van de verdeelsleutel.

Impulsbudget sociale infrastructuur
De verdeling van de decentralisatie uitkering Impulsbudget sociale infrastructuur is voor de jaren 2027 en verder bijgewerkt op basis van de nieuwste gegevens voor de verdeelmaatstaf. De uitkering loopt tot en met 2034.

Hoeveelheidsverschillen
Naast de mutaties in de algemene uitkering die worden veroorzaakt door wijzigingen in de maatstafgewichten en de wegingsfactoren als gevolg van beleidsmatige maatregelen, wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door mutaties in de door de gebruiker ingebrachte basisgegevens. Het betreft wijzigingen in onder andere aantal bijstandontvangers, inwoners, eenpersoonshuishoudens, opleidingsniveau, meerkernigheid en oppervlakte.

Stelpost in verband met te hoog accres opgenomen in de septembercirculaire
Er is geconstateerd dat het prijsaccres niet goed is verwerkt in de septembercirculaire 2026. Er is een percentage verwerkt van 1,6% terwijl het 1,5% moet zijn. Het is nog niet duidelijk wanneer dit gecorrigeerd gaat worden. Advies is hiervoor een stelpost op te nemen. Het betreft de jaren 2029 en 2031. De daling zal landelijk voor 2029 € 45 miljoen voor 2030 € 47 miljoen en 2031 € 98 miljoen bedragen.

Kanttekeningen
N.v.t.

Relatie met Toekomstvisie Meierijstad 2040
Geen directe relatie met toekomstvisie.

Communicatie & participatie
N.v.t.

Financiële toelichting
Zie bovenstaand.

Planning
Er zal een begrotingswijziging worden gemaakt.

Rechtsbescherming
N.v.t.

Monitoring en evaluatie
N.v.t.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. M.J.M. Meertens	ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 20 oktober 2026;

Gelet op artikel 192 van de Gemeentewet

Besluit gemeenteraad:
1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de septembercirculaire 2026.
2. De gevolgen voor de jaren 2026 en verder verwerken in de begroting 2026 en verder.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 17 december 2026.

De raad voornoemd,

De griffier,	De voorzitter,
drs. K.J.H.A. van Oort	ir. C.H.C. van Rooij